

Tri oranže, ena sama ljubezen

PAVEL MIHELČIČ

Sergej Prokofjev:
Zaljubljen v tri oranže
dirigent **Dieter Rossberg**
režija **Vito Taufer**
SNG Opera in balet in
Cankarjev dom
20. in 21. januarja 2006,
CD, Gallusova dvorana

opera premiera

Po petdesetih letih se je komična opera v štirih dejanjih in desetih slikah s prologom »Zaljubljen v tri oranže« Sergeja Prokofjeva zmagovito vrnila na slovensko operno sceno. To je v zadnjih nekaj letih zagotovo nekaj najlepšega, kar se nam je (lahko) zgodilo. Glasba, ki jo berem, ki jo poslušam, ki jo slišim, je – čeravno je nastala davnega leta 1919, izjemna. Nič je ne zaustavlja, melodične linije niso izumetničene, prej bi rekel, da so naravne in pevcem (solistom, pevskim ansambлом in zboru) prijazne. Glasba teče s filmsko naglico, prolog je izvirna napoved opere, ki ima svoje izhodišče v renesančni *commediji dell' arte*. S prologom se skladatelj sooča z okusom publike, z njenim poenostavljenim razgledom, odloči pa se za najmanj prikladno razkrivanje v pravljico zavitega resničnega sveta. Glavni junak – princ, ki ga je prevzela melanholija, se – nevarnostim navkljub – odloči za ljubezen treh oranž, najde pa eno samo. Kako jo najde, kako jo pridobi, je zaslutil (in izpeljal) skladatelj. Z glasbo, ki ni prav nič sladkobna, z glasbo, ki hiti v prihodnost, ki ima dinamično izhodišče, veliko barvite kromatike, pa tudi nenavadno izpeljano melodiko, ki izhaja iz naravne vrste delnih tonov, je Prokofjev zavzel pogled na okolje, v katerem ima hudobija

pomembno, a ne odločujočo vlogo. Smeš in globoka misel sta si blizu. In če hočeš, spoštovani bralec, videti in slišati zares imenitno operno predstavo, je odločitev na dlani. Tudi zato, ker je (bilo) glasbeno vodstvo v izkušenih rokah Dietra Rossberga, tudi zato, ker je bila glasba pred odrom (orkester) in na njem (zbor je pripravila Martina Batič) v izjemnem soglasju.

Režiser Vito Taufer je svojo zamisel uresničil s sodelavci, ki so se pustili zapeljati. Taufer je prestopil prag pravljice. Okvir je ostal, zgodba pa se je prepustila domišljiji. Simbolne poteze lahko razumemo na ta ali oni način. Prvi dve oranži umreta od žeje, tretja – tista prava – ohrani (svoje) življenje, ko se odžeja, princu pa vrne ljubezen, ki premaga sovraštvo. Režiser je s predstavo sledil glasbi. Hitrost, spremembe stanj, vmesni dogodki, dajejo uprizoritvi dinamiko, ki skrbi za hitre prehode in ohranja lebdeča, v pravljичno meglico zavita veziva. Križev kralj je (zaskrbljeni) oče, a tudi oblastnik, ki odloča o življenju in smrti. Princ je oblastnikov sin, ki vé, da nekje, v čudaškem okolju pravljičnega sveta, obstaja ljubezen.

Dinamiko, ki jo spodbuja glasba, je s koreografijo in z vsemi možnostmi odrskega giba dopolnila Mojca Horvat. Bila je več kot sijajna! Od klasičnega baletnega koraka do akrobacij, od nežnih gibov do različnosti odrskih oseb, ki s hojo in držo razložijo bistvo svojih osebnosti. Kostumi (Angelina Atlagič) so odlična posebnost predstave: lepi, vsebinski, med seboj in s scenografijo (Samo Lapajne) usklajeni. Pomembni in odlični sta bili barvna in svetlobna (Andrej Hajdinjak) skladnost.

Videl, poslušal sem obe premieri. Petnajst od sedemnajstih vlog je

podvojeno zasedenih. To je podvig, ki ga ljubljansko operno-baletno gledališče že dolgo ni uspelo uresničiti.

Petek, 20. januarja. Saša Čano je z dobro dikcijo in odločnim glasom podal vlogo križevega kralja. Dejan Maksimović (princ) je prepričal s svojo odrsko pojavnostjo, manj z glasom. Mirjam Kalin (Klarisa) je bila karakterno sproščena, pristna. Slavko Savinšek (Leander) je prepričal z glasom in gibom. Andrej Debevec (Truffaldino) je bil izvrsten, navdušujoč. Jože Vidic

(Pantolon) nima samo odličnih pevskih sposobnosti – popolnoma obvlada oder in svoje telo. Slavko Sekulić (Mag Čelij) in Mirjam Tola (Fata Morgana), pa tudi Irena Yebuah Tiran in Ariana Debeljak (princesi Linetta in Nicoletta) zaslužijo pohvalo. Med drugimi vlogami moram omeniti odlično Urško Žižek Plavec (princesa Ninetta) in Juraja Pajanovića v simpatični vlogi kuharice.

Sobota, 21. januarja. Jurij Kruglov (križev kralj) ima izjemno bogat glas in je bil prepričljiv interpret. Marat Gali (princ) se je z glasom zblížal z vlogo. Monika Bohinec (Klarissa) je nov glas, čist, obetaven. Marko Kobal (Leander) je bil tudi to pot glas, ki zveni. Robert Vrčon (Pantolon) je bil na odru samosvoj, odličen. Juan Vasle (Mag Čelij) in Rebeka Radovan (Fata Morgana) sta vsak na svoj način razvila vlogi, ki imata različen zorni kot. Poleg dveh princes (Edita Garčević Koželj in Marina Donlić) je bila odlična Katja Konvalinka (princesa Ninetta).

Tudi drugi sodelavci, pevci, posamezniki so prispevali, da je uprizoritev opere Sergeja Prokofjeva projekt, ki je uspel, uprizoritev, ki je ne bi smeli prezreti.